

Функціонування і розвиток механізмів державного управління

УДК 351.86:347.77

Пасемко Галина Павлівна

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державний біотехнологічний університет*

Pasemko Galyna

*Doctor of Science in Public Administration
Professor at the Department of Management, Business and Administration
State Biotechnological University
ORCID: 0000-0002-4648-3314*

Таран Оксана Миколаївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державний біотехнологічний університет*

Taran Oksana

*PhD in Economics Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Management, Business and Administration
State Biotechnological University
ORCID: 0000-0001-6226-4907*

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ КРАЇНИ
METHODOLOGICAL BASES OF PUBLIC MANAGEMENT OF
INTELLECTUAL PROPERTY IN THE NATIONAL SECURITY
SYSTEM OF THE COUNTRY**

Анотація. Вступ. Інтелектуальна власність в розвитку сучасного суспільства виступає ключовим чинником формування національної безпеки, так як вона поєднує в собі стратегічні інтереси держави, бізнесу та всього суспільства. Інтелектуальна власність виступає індикатором для визначення рівня розвитку національної економіки та ступеню її інтеграції до світової економічної системи. Рівень застосування в національній економіці патентів, ліцензійних угод та комерціалізованих технологій відображає не тільки специфіку інноваційної динаміки, але й загальну здатність держави протидіяти внутрішнім та зовнішнім економічним загрозам. Високий рівень державного правового захисту інтелектуальної власності в сучасних реаліях господарської діяльності виступає одним із базових інструментів для зміцнення національної безпеки.

Мета. Дослідження методологічних засад публічного управління інтелектуальною власністю в системі національної безпеки країни в умовах глобалізації.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) діючі закони України та нормативні й правові документи міжнародних організацій; 2) інформаційні матеріали, котрі опубліковані у відкритому доступі в інформаційних джерелах, монографіях та наукових працях українських і зарубіжних вчених, а також власні дослідження авторів.

Дослідження проблеми було здійснено з використанням наступних методів: монографічного – при здійсненні дослідження та теоретичному узагальненні наукових основ публічного управління інтелектуальною власністю в системі національної безпеки країни; системного аналізу – при проведенні аналізу використання інтелектуальної власності у глобалізованій економіці; порівняльного аналізу – при дослідженні загальних глобальних тенденцій в державному регулюванні інтелектуальної власності; абстрактно-логічного – при формуванні загальних висновків та пропозицій проведеного дослідження.

Результати. Визначено, що особливістю формування системи управління інтелектуальної власності в реалізації завдань економічної безпеки країни є прояв її подвійної природи: коли вона, з одного боку, визначається як приватне право визначеного власника, а з іншого боку її варто розглядати як стратегічний ресурс розвитку держави. Наголошено, що формування ефективної системи публічного управління інтелектуальною власністю сприяє значному розвитку всього національного інноваційного потенціалу. Систематизовано ризики використання інтелектуальної власності в умовах глобалізації та шляхи їх подолання. Сформована модель забезпечення національної безпеки використання інтелектуальної власності. Відзначено основні вектори забезпечення національної безпеки. Підкреслено, що забезпечення національної безпеки в контексті управління інтелектуальною власністю в Україні має ґрунтуватися на інноваційному підході.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях планується зосередити увагу на дослідженні глобалізаційного досвіду світових країн-лідерів у сфері розвитку інтелектуальної власності та використанні інтелектуального капіталу.

Ключові слова: методологічні засади, публічне управління інтелектуальною власністю, національна безпека, глобалізація, інтелектуальний капітал, інноваційний розвиток, цифровізація.

Summary. *Introduction.* Intellectual property in the development of modern society is a key factor in shaping national security, as it combines the strategic interests of the state, business, and society as a whole. Intellectual property is an indicator for determining the level of development of the national economy and the degree of its integration into the global economic system. The level of application of patents, license agreements, and commercialized technologies in the national economy reflects not only the specifics of innovation dynamics, but

also the state's overall ability to counter internal and external economic threats. A high level of state legal protection of intellectual property in the current realities of economic activity is one of the basic tools for strengthening national security.

Purpose. To study the methodological foundations of public management of intellectual property in the national security system of a country in the context of globalization.

Materials and methods. The research materials include: 1) current laws of Ukraine and regulatory and legal documents of international organizations; 2) information materials published in open access in information sources, monographs, and scientific works of Ukrainian and foreign scientists, as well as the authors' own research.

The problem was studied using the following methods: monographic – in conducting research and theoretical generalization of the scientific foundations of intellectual property management in the country's national security system in the context of globalization; systematic analysis – in analyzing the use of intellectual property in a globalized economy; comparative analysis – when studying general global trends in state regulation of intellectual property; abstract-logical – when forming general conclusions and proposals of the study.

Results. It has been determined that a distinctive feature of the formation of an intellectual property management system in the implementation of the country's economic security objectives is the manifestation of its dual nature: on the one hand, it is defined as the private right of a specific owner, and on the other hand, it should be considered as a strategic resource for the development of the state. It is emphasized that the formation of an effective intellectual property management system contributes to the significant development of the entire national innovation potential. The risks of using intellectual property in the context of globalization and ways to overcome them are systematized. A model for ensuring national security in the use of intellectual property has been developed. The main vectors for ensuring national security are noted. It is emphasized that

ensuring national security in the context of intellectual property management in Ukraine should be based on an innovative approach.

Discussion. Future research plans to focus on studying the globalization experience of world leaders in the sphere of intellectual property development and intellectual capital use.

Key words: *methodological foundations, public management of intellectual property, national security, globalization, intellectual capital, innovative development, digitalization.*

Постановка проблеми. Інтелектуальна власність в розвитку сучасного суспільства виступає ключовим чинником формування національної безпеки, так як вона поєднує в собі стратегічні інтереси держави, бізнесу та всього суспільства. Процеси глобалізації призвели до значного зростання в останні десятиріччя ролі інтелектуальної складової економіки та нематеріальних активів, котрі набувають пріоритетного значення. Саме інтелектуальні ресурси, стають не лише інструментом конкурентної боротьби, але й важливим фактором для зміцнення економічного суверенітету окремих держав. Інтелектуальна власність виступає індикатором для визначення рівня розвитку національної економіки та ступеню її інтеграції до світової економічної системи. Рівень застосування в національній економіці патентів, ліцензійних угод та комерціалізованих технологій відображає не тільки специфіку інноваційної динаміки, але й загальну здатність держави протидіяти внутрішнім та зовнішнім економічним загрозам. Високий рівень державного правового захисту інтелектуальної власності в сучасних реаліях господарської діяльності виступає одним із базових інструментів для зміцнення національної безпеки та забезпечення стабільності функціонування та розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В світовій та вітчизняній науці проблематика управління інтелектуальною власністю в системі національної безпеки країни в умовах глобалізації займає значний пласт дослідницьких концепцій. Науковцями Г. О. Андрощук, О. О. Бакалінська, Ю.Л. Борко, О.Б. Бутнік-Сіверський досліджено та узагальнено теоретико-методологічні аспекти розвитку системи національної безпеки з огляду прав інтелектуальної власності в Україні [1]. Г. Пасемко, О. Таран проаналізовано розвиток теорії інтелектуальної власності та інтелектуального капіталу, здійснено систематизацію та визначено зміст основних підходів до розуміння сутності категорій [2; 3]. У працях Денисенко М.П., Колісніченко П.Т. досліджено взаємозв'язок інноваційного розвитку з забезпеченням економічної безпеки [4]. Зайківський О., Оністрат О. досліджують захист національних технологій, процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС та його вплив на національні інтереси [5; 6]. Науковці Охота Ю., Балдинюк В., Бевз Т. підкреслюють вплив глобалізації на національну безпеку України [7; 8]. Андрощук Г.О. досліджено проблеми цифрової трансформації в ЄС та Україні, показано зростання ролі інтелектуальної власності в цифровій економіці [9]. Однак, незважаючи на досить ґрунтовні дослідження специфіка сучасних викликів для розвитку українського суспільства в умовах глобалізації вимагає нових досліджень даної проблематики.

Метою статті є дослідження методологічних засад управління інтелектуальною власністю в системі національної безпеки країни в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Інтелектуальна власність посідає ключове місце у системі національної безпеки, оскільки забезпечує умови для підвищення якості життя населення, сприяє розвитку держави та вдосконаленню суспільних інституцій. Вона виступає одним із провідних чинників збереження й нарощування інтелектуального потенціалу нації,

формує наукове підґрунтя для реалізації всіх інших складових безпеки. Крім того, належний захист і ефективне використання інтелектуальної власності дозволяють запобігти виникненню інтелектуальної кризи, яка за своїми наслідками може перевищувати соціальні, економічні чи воєнні загрози та вимагати десятиліть або навіть століть для подолання. Особливістю формування системи управління інтелектуальною власністю в реалізації завдань економічної безпеки країни є прояв її подвійної природи: коли вона, з одного боку, визначається як приватне право визначеного власника, а з іншого боку її варто розглядати як стратегічний ресурс розвитку держави. Здійснення захисту урядом патентів, авторських прав, торговельних марок та комерційної таємниці створюють умови для зменшення ризиків економічних втрат в національній економіці для бізнесу від недобросовісної конкуренції, а також забезпечують боротьбу з інноваційним шпигунством та не допускають технологічного відставання країни. Водночас формування ефективної системи управління інтелектуальною власністю сприяє значному розвитку всього національного інноваційного потенціалу, а також виступає фактором стимулювання інвестицій в розвиток високотехнологічних галузей та забезпечує технологічну незалежність [4].

Процеси міжнародної інтеграції стали фактором зростання ризиків в використанні інтелектуального капіталу та підтримання достатнього рівня економічної безпеки як окремих бізнесових структур, так і в цілому для державного та регіонального управління. Систематизуючи ризики використання інтелектуальної власності в умовах глобалізації в табл.1, варто відмітити, що вимоги в національній безпеці посилюються з огляду на турбулентність сучасних умов.

Таблиця 1

Ризики використання інтелектуальної власності в умовах глобалізації

№	Категорія ризику	Зміст ризику	Потенційні наслідки
1	Правовий	Відмінності у законодавстві різних країн з інтелектуальної власності	Невизнання прав у юрисдикціях, ускладнення міжнародних спорів
2	Економічний	Недобросовісна конкуренція та піратство	Зниження доходів компаній, втрата інвестиційної привабливості
3	Технологічний	Використання цифрових технологій для нелегального копіювання	Масове розповсюдження контрафактного продукту
4	Репутаційний	Поширення підробок брендів чи торгових марок	Втрата довіри споживачів, погіршення іміджу компанії
5	Геополітичний	ІВ у контексті торговельних воєн і санкцій	Обмежений доступ до ринків, міжнародні конфлікти
6	Організаційний	Недостатній рівень управління ІВ у транснаціональних компаніях	Втрата контролю над об'єктами ІВ, неефективність комерціалізації
7	Культурно-соціальний	Відмінності у ставленні суспільства до дотримання прав ІВ	Легітимізація піратства в окремих країнах, зниження інновацій
8	Етичний	Патенти для блокування доступу до важливих технологій	Посилення соціальної нерівності, зниження доступності інновацій

Джерело: систематизовано автором

Аналіз показує, що ризики використання інтелектуальної власності у глобалізованій економіці є комплексними і взаємопов'язаними. Їх подолання потребує не лише вдосконалення міжнародно-правових механізмів, але й формування культури поваги до інтелектуальної власності, розвитку інституційної спроможності держав і бізнесу, а також гармонізації етичних підходів до використання інновацій [4; 6]. Глобалізація вимагає й запровадження превентивних функцій в публічному управлінні інтелектуальною власністю у сфері національної безпеки. Відсутність захисту, або недостатній захист результатів інтелектуальної діяльності ведуть до виникнення загрози в цілому для економіки держави у формі відтоку інноваційних ресурсів в більш розвинені країни, а також стають

фактором монополізації внутрішнього ринку потужними транснаціональними корпораціями, призводять до зниження рівня конкурентоспроможності для вітчизняного бізнесу. Завданням держави має стати таке формування ефективної та збалансованої системи управління, котра поєднує як підтримку діяльності власних інноваційних суб'єктів, так і створення дієвих механізмів для ефективної боротьби з всіма формами порушень використання прав інтелектуальної власності. Забезпечення національної безпеки в сфері інтелектуальної власності потребує від системи державного урядування комплексного підходу, який охоплює законодавство, міжнародну співпрацю, освітні програми та технологічні рішення. Тільки через злагоджені дії можна забезпечити ефективне управління інтелектуальною власністю, що є основою інноваційного розвитку та економічної стабільності країни [7].

Процеси глобалізації сприяють інтеграції світових ринків, технологій та культур, що суттєво змінює динаміку та позиціювання умов використання інтелектуальної власності. У сучасному світі, де інформація і технології стають ключовими ресурсами, правові механізми захисту інтелектуальної власності набувають ще більшої значущості. В даному контексті важливо вивчити особливості, виклики та можливості, що виникають в управлінні інтелектуальною власністю в умовах глобалізації. Особливо гостро стоїть питання захисту інтелектуальної власності в епоху розвитку цифрової економіки, коли кіберзагрози мають все більш високий рівень [8; 9].

Модель забезпечення національної безпеки використання інтелектуальної власності, сформована нами на рис. 1., передбачає застосування правових, економічних та соціальних інструментів. Варто відзначити основні вектори забезпечення національної безпеки: законодавче регулювання, захист від кіберзагроз, міжнародна співпраця, освітні інновації, наукові інновації, система стеження та моніторингу інновацій, підтримка інноваційної діяльності та захист національних технологій.

Рис. 1. Модель забезпечення національної безпеки використання інтелектуальної власності

Джерело: систематизовано автором

Стрімкий розвиток інтелектуальної складової глобальних економічних процесів став фактором формування переваг більшості розвинених країн в світовій економіці [2]. Виходячи з даних, проаналізованих в табл. 2., можемо констатувати, що саме в розвинених країнах в період з 2000 по 2024 роки спостерігається найбільший приріст інтелектуального капіталу. США залишається лідером в володінні найбільшої частини світової інтелектуальної власності. В цілому, для промислово розвинутих країн питома вага використання інтелектуального капіталу підприємствами складає більше чим 50 %, також до 80 % в обсягах приросту валового внутрішнього продукту відноситься саме на винаходи, ноу-хау, й результати від впровадження в найсучасніших технології Для України інтелектуальна власність має порівно незначні масштаби володіння, але все-таки його вартість поступово зростає.

Таблиця 2

**Динаміка вартості інтелектуального капіталу в окремих країнах світу
в 2000-2024рр., трлн. дол.**

Країна	2000 р.	2010 р.	2020 р.	2024 р.	2024р.до 2000о.(+,-)
США	5	13	20	25	+20
Японія	1,5	3	4	5	+3,5
Китай	0,3	1,3	8	12	+11,7
Бразилія	0,2	0,5	1	1,5	+1,3
Німеччина	1	2,5	3,5	4,5	+3,5
Україна	0,05	0,1	0,3	0,5	+0,45

Джерело: систематизовано автором на основі статистичних даних [1; 5]

Інтелектуальна власність в умовах глобалізації набуває стратегічного значення як один із ключових чинників економічного розвитку та конкурентоспроможності держав, корпорацій і наукових інституцій. Процеси глобалізації характеризуються зростанням мобільності знань, технологій і людського капіталу, що обумовлює необхідність формування універсальних підходів до охорони й комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності [1; 2].

По-перше, глобалізація посилює інтеграцію національних систем правової охорони інтелектуальних прав у єдину міжнародну інфраструктуру. У межах цього процесу значного поширення набувають міжнародні угоди, зокрема Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), що встановлює мінімальні стандарти охорони та передбачає механізми їх гармонізації. Це створює підґрунтя для уніфікації правових норм, зменшення бар'єрів у міжнародній торгівлі та сприяє захисту інтересів інноваторів на глобальному ринку.

По-друге, зростає роль транснаціональних корпорацій та міжнародних науково-технологічних альянсів у сфері створення і використання

результатів інтелектуальної діяльності. Вони виступають основними суб'єктами глобального обігу знань і технологій, що вимагає ефективного захисту патентів, авторських прав і торговельних марок на різних юрисдикційних рівнях.

По-третє, глобалізація актуалізує проблему дисбалансу у доступі до інноваційних ресурсів. Країни з розвиненою економікою мають більші можливості для забезпечення захисту та комерційного використання інтелектуальної власності, тоді як держави з економіками, що розвиваються, часто стикаються з труднощами у впровадженні міжнародних стандартів та фінансовими обмеженнями. Це посилює необхідність міжнародної співпраці та розроблення механізмів справедливого розподілу вигід від інтелектуальної діяльності.

По-четверте, цифровізація та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій підсилюють виклики, пов'язані з охороною інтелектуальної власності. Зростання кількості цифрових продуктів та глобальних онлайн-платформ ускладнює контроль за дотриманням прав, посилює ризики піратства та незаконного використання результатів творчої діяльності, водночас створюючи нові можливості для їх глобального поширення й комерціалізації [9].

Інтелектуальна власність в умовах глобалізації характеризується складною взаємодією між національними та міжнародними правовими нормами, викликами, що виникають через технологічні зміни, та необхідністю адаптації стратегій захисту. Успішне управління інтелектуальною власністю залежить від здатності компаній адаптуватися до змінюваного середовища і знаходити оптимальні рішення для забезпечення своїх прав на міжнародних ринках [4]. Особливості інтелектуальної власності в умовах глобалізації полягають у її універсалізації, інтеграції правових систем, зростанні ролі міжнародних організацій та транснаціональних корпорацій, а також у посиленні дискусії

щодо балансу між захистом прав інноваторів і забезпеченням широкого доступу до знань. Ці тенденції визначають потребу в удосконаленні механізмів міжнародної кооперації та розробленні інноваційних інструментів регулювання інтелектуальної власності [1].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Забезпечення національної безпеки в контексті управління інтелектуальною власністю в Україні має ґрунтуватися на інноваційному підході. Такий підхід передбачає врахування низки принципів, серед яких: використання як вже існуючих, так і спеціально створених інституцій у сфері безпеки; побудова цілісної структурно-функціональної системи; розроблення та реалізація комплексної стратегії; застосування механізмів стратегічного управління; створення та інтеграція об'єктів права інтелектуальної власності в економічний обіг; а також поширення інновацій з урахуванням правових аспектів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність у глобалізаційних процесах виступає важливим маркером розподілу інтелектуального капіталу, від якого залежить рівень конкурентоспроможності національної продукції та визначається позиція держави у світовій економічній системі. Використання інтелектуальної власності в умовах глобалізації створює основи для конкурентоспроможності національних економік, стимулює інновації та захищає права власників. Зосереджуючи увагу на завданнях розвитку та забезпечення національної безпеки, країни можуть успішно інтегруватися в сучасну глобальну економіку, забезпечуючи сталий розвиток і процвітання. В подальших наукових дослідженнях планується зосередити увагу на дослідженні глобалізаційного досвіду світових країн-лідерів у сфері розвитку інтелектуальної власності та інтелектуального капіталу.

Література

1. Інтелектуальна власність як складова системи забезпечення національної безпеки : монографія / [Г. О. Андрощук, О. О. Бакалінська, Ю.

Л. Борко, О. Б. Бутнік-Сіверський, О. Б. Зайківський, Л. І. Роботягова, О. О. Тверезенко ; за наук. ред. О. Б. Бутнік-Сіверського] ; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ : Інтерсервіс, 2024. 527 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/34190> (дата звернення: 14.09.2025).

2. Пасемко Г.П., Таран О.М. Стратегія розвитку інтелектуального капіталу. *Журнал з менеджменту, економіки та технологій*. 2024. № 3. С. 45-58. DOI: 10.69803/2312-3427-2024-3-45; URL: <https://journal-met.kh.ua/jme032404.html> (дата звернення: 14.09.2025).

3. Пасемко Г.П., Сербін В.В. Управління інтелектуальною власністю та інтелектуальним капіталом персоналу підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 3. С. 40-44. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.3.40>

4. Денисенко М. П., Колісніченко П. Т., Гомон Н. М. Інноваційні засади забезпечення економічної безпеки малого та середнього підприємництва. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 4–12. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.1.4 (дата звернення: 14.09.2025).

5. World Intellectual Property Organization. World Intellectual Property Indicators 2023. Geneva: WIPO, 2023. 250 p.

6. Зайківський О., Оністрат О. Щодо національних інтересів стосовно інтелектуальної власності в процесі євроінтеграції. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 4. DOI: <https://doi.org/10.33731/42019.175709>

7. Охота Ю., Балдинюк В., Мазурков Р. Вплив глобалізації на економічний розвиток та національну безпеку України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2024. (67). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-16>

8. Бевз Т. Вплив глобалізації на утвердження національної ідентичності в умовах війни: виклики і загрози. *Українознавство*. 2022. № 3 (84). С. 8–26. DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(84\).2022.263588](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(84).2022.263588)

9. Андрощук Г.О. Цифрова трансформація європейської економіки: стан та місце України. *Інформація і право*. 2023. № 1(44). С. 67-78.

References

1. Intelktualna vlasnist yak skladova systemy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky [Intellectual property as a component of the national security system]: monohrafiia (2024). / [H. O., Androshchuk, O. O., Bakalinska, Yu. L., Borko, O. B., Butnik-Siverskyi, O. B., Zaikivskyi, L. I., Robotiahova, O. O. Tverezenko;, O.B. Butnik-Siverskoho (Eds.).] ; Natsionalna akademiia pravovykh nauk Ukrainy, Naukovo-doslidnyi instytut intelektualnoi vlasnosti. Kyiv: Interservis, 527p. Retrieved from: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/34190> [in Ukrainian].

2. Pasemko, H.P., Taran, O.M. (2024). Stratehiia rozvytku intelektualnogo kapitalu [Intellectual capital development strategy]. *Zhurnal z menedzhmentu, ekonomiky ta tekhnolohii*, №3, Pp. 45-58. <https://journal-met.kh.ua/jme032404.htm>. DOI: 10.69803/2312-3427-2024-3-45 [in Ukrainian].

3. Pasemko, H.P., Serbin, V.V. (2025). Upravlinnia intelektualnoiu vlasnistiu ta intelektualnym kapitalom personalu pidpriemstv [Management of intellectual property and intellectual capital of enterprise personnel]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, № 3, Pp. 40-44. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.3.40> [in Ukrainian].

4. Denysenko, M. P., Kolisnichenko, P. T., Homon, N. M. (2022). Innovatsiini zasady zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky maloho ta serednoho pidpriemnytstva [Innovative foundations for ensuring the economic security of

small and medium-sized enterprises]. *Ekonomika ta derzhava*, № 1, Pp. 4–12. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.1.4 [in Ukrainian].

5. World Intellectual Property Organization (2023). World Intellectual Property Indicators 2023. Geneva: WIPO. 250 p.

6. Zaikivskyi, O., Onistrat, O. (2019). Shchodo natsionalnykh interesiv stosovno intelektualnoi vlasnosti v protsesi yevrointehratsii [On national interests regarding intellectual property in the process of European integration]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, № 4. DOI: <https://doi.org/10.33731/42019.175709> [in Ukrainian].

7. Okhota, Yu., Baldyniuk, V., & Mazurkov, R. (2024). Vplyv hlobalizatsii na ekonomichnyi rozvytok ta natsionalnu bezpeku Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [The impact of globalization on Ukraine's economic development and national security in the context of European integration]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (67). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-16> [in Ukrainian].

8. Bevz, T. (2022). Vplyv hlobalizatsii na utverdzhennia natsionalnoi identychnosti v umovakh viiny: vyklyky i zahrozy [The impact of globalization on the affirmation of national identity in war: challenges and threats]. *Ukrainoznavstvo*, № 3 (84), Pp. 8–26. DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(84\).2022.263588](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(84).2022.263588)

9. Androshchuk, H.O. (2023). Tsyfrova transformatsiia yevropeiskoi ekonomiky: stan ta mistse Ukrainy [Digital transformation of the European economy: Ukraine's status and position]. *Informatsiia i pravo*, № 1(44). Pp. 67–78.